

ΕΥΧΗ ΑΓΙΟΥ ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ

**Απομαγνητοφωνημένη ομιλία μακαριστού αρχιμανδρίτου Αθανασίου Μυτιληναίου
με θέμα: «ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΚΡΙΣΕΩΣ»**

[εκφωνήθηκε μετά τον Ακάθιστο Ύμνο, στις 18-4-1986]

Ο άγιος Εφραίμ ο Σύρος, αγαπητοί, τελειώνει την κατανυκτική του προσευχή, που τις ημέρες αυτές ιδιαιτέρως αναφέρουμε, με τούτα τα λόγια: *«Ναί, Κύριε Βασιλεῦ, δώρησαί μοι τοῦ ὁρᾶν τά ἐμά πταίσματα καί μή κατακρίνειν τόν ἀδελφόν μου, ὅτι εὐλογητός εἶ εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν».*

Πράγματι βλέπουμε τον ιερὸν συντάκτη αυτής της προσευχής να ζητάει σαν δῶρο του Θεοῦ δύο πράγματα. Το ένα είναι η αυτογνωσία, λέγοντας *«τοῦ ὁρᾶν τά ἐμά πταίσματα»*, «να βλέπω τα δικά μου τα πταίσματα, τις δικές μου τις αμαρτίες, δώρισέ μου το δῶρημα, χάρισέ μου το δῶρημα αυτό, αυτής της αυτογνωσίας». Και το δεύτερο είναι εκείνο που ζητά, η απουσία της κατακρίσεως. Δηλαδή να μάθω να μην κατακρίνω τον αδελφό μου.

Και για την αυτογνωσία ἤδη ἔχομε μιλήσει παλαιότερα. Μένει να αναφερθούμε εἰς την κατάκρισιν, ἀπὸ την οποίαν ζητούμε ἀπὸ τον Θεόν να μας απαλλάξει. Πολύ σοφά βλέπομε, ἐδῶ, ο ἅγιος Πατήρ να συνδέει την αυτογνωσία με την κατάκριση. Διότι αὐτός που ἔχει αυτογνωσία, εἶναι ἀδύνατον να κατακρίνει τον ἀδελφόν του. Διότι βλέπει τον εαυτόν του και δεν μπορεί –πρώτα πρώτα δεν ἔχει καιρό να κατακρίνει τον πλησίον του– και ὕστερα βλέποντας τον εαυτό του, τα χάλια του, την κατάστασή του, δεν ἔχει διάθεση να κατακρίνει τον πλησίον του. Και ὅσο πνευματικότερος γίνεται ο ἄνθρωπος, τόσο περισσότερο καλά βλέπει τον εαυτό του.

Και δεν εἶναι ψιλὸς λόγος ὅτι *«Εἶμαι αμαρτωλὸς ἄνθρωπος»*, ὅπως μερικοὶ λέγουν *«Εἶμαι αμαρτωλὸς ἄνθρωπος»* κι ἅμα τους πεις, ιδίως στην εξομολόγηση, *«Τι ἔχεις να πεις;»*, λέγουν: *«Δεν ἔκανα τίποτα»*. Τότε πῶς εἶσαι αμαρτωλὸς ἄνθρωπος, αν δεν ἔκανες τίποτα; Βλέπετε λοιπόν, αγαπητοί μου, ὅτι εἶναι μια κουβέντα να λέμε: *«Εἶμαι αμαρτωλὸς ἄνθρωπος»*. Αὐτό εἶναι ἓνα δῶρο του Θεοῦ, να ἔχει κανεὶς αυτογνωσία και να βλέπει τον πραγματικό του εαυτόν.

Ωστόσο, τι είναι η κατάκρισις; Η κατάκρισις είναι η κατηγορία, η καταλαλιά. Είναι η δυσφήμησις. Είναι η κακολογία. Είναι η καταδίκη· όταν καταδικάζουμε τον άλλον. Η κατάκρισις είναι μία κοινωνική μάστιγα· διότι όλοι κατακρίνουν· δεν υπάρχει άνθρωπος που να μην κατακρίνει. Όλοι κατακρίνουν. Η κατάκρισις, σαν κοινωνική μάστιγα, μπορεί να γκρεμίσει υπολήψεις, να δημιουργήσει περιφρονήσεις, να ατιμώσει, να επιφέρει σύγχυση, σε κοινωνικές και οικογενειακές σχέσεις. Να προκαλέσει, ακόμη, διαστάσεις, μίσση, πικρίες, εχθρότητες· κυριολεκτικά, τα πάντα να αναποδογυρίσει. Ο λαός μας λέγει εκείνη τη γνωστή παροιμία ότι *«η γλώσσα κόκαλα δεν έχει και κόκαλα τσακίζει»*. Είναι φοβερό εάν το στόμα μας δεν το κλείνουμε, και κατηγορούμε προς πάσαν κατεύθυνση.

Στην κατηγορία ή στην καταλαλιά, ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος έρχεται να μας πει τα εξής: *«Καταλαλιά ἐστὶν ἀποκύημα μίσους»*. *«Τι είναι»*, λέγει, *«η κατηγορία, η καταλαλιά; Το γέννημα του μίσους»*. Δηλαδή όταν μισείς, τότε κατηγορείς. Λεπτή νόσος. Δηλαδή, αρρώστια η οποία δεν φαίνεται ότι νοσείς απ' αυτήν, διότι έχει την ικανότητα να κρύπτεται ο κατηγορών, τάχα με το ενδιαφέρον υπέρ του άλλου, όπως θα δούμε στη συνέχεια. Και συνεπώς, πράγματι, είναι μια λεπτή νόσος, δυσδιάκριτη εις τον άλλον.

«Παχεῖα δὲ καὶ κρυμμένη καὶ λανθάνουσα βδέλλα, ἀγάπης ἐκδαπανῶσα καὶ ἐξαφανίζουσα αἷμα». Τι είναι; *«Είναι»*, λέγει, *«μια παχιά, κρυμμένη βδέλλα, η οποία με λανθάνοντα τρόπο, απομυζεί και εξαφανίζει το αίμα της αγάπης»*. Ρουφάει το αίμα της αγάπης. *«Ἀγάπης ὑπόκρισις»* λέγει ότι είναι η κατηγορία, η καταλαλιά. Ότι υποκρίνεται την αγάπη· ότι *«εγώ από αγάπη και ενδιαφέρον υποκρίνομαι και σου λέγω αυτό»*· Θα το δούμε λίγο πιο κάτω-, ενώ στην πραγματικότητα είναι η υποκρισία. Είναι, θα λέγαμε, η μουτσούνα. Είναι το προσωπείον της αγάπης, αλλά από μέσα είναι η κατηγορία.

«Καρδίας ρύπου καὶ βάρους πρόξενος (:Είναι πρόξενος η κατηγορία να λερώνει η καρδιά, να γίνεται ρυπαρή η καρδιά· διότι, όταν κατηγορεί κανείς, ρυπαίνεται, αλλά και έχει το βάρος η καρδιά ότι κατηγορεί τον πλησίον)». *«Ἀγνεΐας ἀφανισμός»*. Τι είναι η κατάκρισις; *«Εκείνη η οποία εξαφανίζει την αγνεία»*. Αυτό το τελευταίο θα σας το αναλύσω λίγο πιο κάτω.

Ωστόσο, πολλές φορές, δημιουργείται μία σύγχυσις ανάμεσα στην κατάκριση και στην πληροφόρηση ή την συμβουλή. Γι' αυτό τον λόγο θα πρέπει να γίνει εδώ ένα ξεχώρισμα, μία διάκρισις. Πολλές φορές λέμε: *«Τώρα τι να κάνω; Αυτό που είπα ήτο κατηγορία; Ή δεν ήτο κατηγορία; Κι αν θα πρέπει να μην κατηγορήσω, να μην ανοίγω ποτέ το στόμα μου;»*.

Προσέξτε· υπάρχει πράγματι μία σύγχυσις. Και επιτρέψατέ μου να σας πω ότι η διαχωριστική γραμμή δεν είναι πάντοτε σαφής. Μας διαφεύγει πολλές φορές ή γλιστρούμε προς το μέρος της κατακρίσεως. Η κατάκρισις είναι εκείνη η καταδικαστική απόφαση που παίρνουμε εναντίον της ενεργείας του άλλου. Χωρίς πολλές φορές, βεβαίως, να έχουμε επαρκή γνώση για εκείνα, τα οποία θα πούμε για τον άλλον.

Ακόμα, η κατάκρισις δεν περιορίζεται σε μια αποδοκιμασία του άλλου για κάτι το οποίο είπε ή έπραξε, αλλά επιφέρει και μομφή. Χωρίς επιείκεια. Χωρίς συγχώρηση. Και χωρίς αγάπη. Η κατάκρισις πάντα γεννιέται εκεί που δεν υπάρχει αγάπη. Η αγάπη εξαφανίζει την κατάκρισιν. Η απουσία της αγάπης γεννάει την κατάκρισιν. Ποια μητέρα θα βγει να κατηγορήσει το παιδί της έξω στη γειτονιά; Σπανίως. Το αγαπάει και το δικαιολογεί. Άλλο ότι κάποτε αυτές οι δικαιολογίες είναι διάτρητες και δεν πιάνουν. Ωστόσο, ξαναλέγω άλλη μία φορά, ότι όταν αγαπάμε, δεν κατακρίνουμε.

Αντιθέτως, όταν υπάρχει ο έλεγχος, ακόμα η παιδαγωγική απειλή -να απειλήσουμε· ότι *«πρόσεξε ότι θα σε τιμωρήσω, ότι θα...»* κ.τ.λ. - ή ακόμη η συμβουλή, ή η υπόδειξις, είτε ιδιωτικώς είτε δημοσίως- κάποτε και δημοσίως. Όταν γίνει κάτι κακό δημοσίως, βεβαίως δημοσίως θα γίνει και ο έλεγχος, δεν τίθεται θέμα. Αυτό δεν είναι κατάκρισις. Βλέπομε να λέγει με σαφήνεια ο Κύριος την ίδια αυτή περίπτωση. *«Εὰν ἀμαρτήσῃ»*, λέγει, *«εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε καὶ ἑλεγχσον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου (: Ἐκανε κάτι ο συνάνθρωπός σου, ο αδελφός σου, σε σένα; Πάρ' τον και ἐλεγγέ τον. Πες του: "Δεν έκανες καλά, αυτό δεν είναι σωστό που έκανες")*. *Ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἕτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα (: Δεν σε άκουσε; Πάρε ακόμη ένα δυο ανθρώπους, αδελφούς· μπροστά τους να τον ἐλέγξεις, ώστε να καταλάβει, να του πουν κι εκείνοι κάτι)*.

Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ (Ἰὸταν παρακούσει καὶ ἐκείνους τοὺς δυο-τρεις, τότε νὰ το ἀνακοινώσῃς στὴν ἐκκλησίᾳ· δηλαδὴ νὰ δημοσιεύσῃς ἐκεῖνο το ὁποῖον ἔκανε)». Εἶδατε; Εἶδατε κλιμάκωσις; «Πάρ' τον μόνο του. Δεν σε ἀκούει. Πάρε δυο-τρεις μόνον. Δεν τοὺς ἀκούει. Πες το δημοσίως στὴν ἐκκλησίᾳ - Εἶδατε; Δημοσίως! «Εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ», λέγει. «Ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης (Ἰὸτάν φτάσει, ἀκόμη, νὰ παρακούσει καὶ τὴν ἐκκλησίᾳ καὶ νὰ μὴν ἀκούει τίποτε, τότε ξεχώρισέ τον. Νὰ εἶναι γιὰ σένα ὅπως ὁ ἐθνικὸς, δηλαδὴ ὁ εἰδωολάτρης)». Ὅπως οἱ εἰδωολάτραι τότε εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Εβραίων, δηλαδὴ εἰς τὴν συναγωγὴν, εἰς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν Ἰσραὴλ, δὲν εἶχαν καμία θέσιν οἱ εἰδωολάτραι. Ἦσαν χωριστά. «Ἔτσι», λέγει, «θα εἶναι καὶ αὐτὸς γιὰ σένα. Ξεχώρισέ τον. Δεν ἀκούει τίποτα. Ξεχώρισέ τον». Βλέπετε ὅτι ἐδῶ δὲν ἔχομε κατάκρισιν, ἀλλὰ γίνεται, ὅμως, ὅλη αὐτὴ ἡ ἐργασία με ἀγάπην.

Καὶ λέγει καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «Ἐλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον» - τι ωραῖο που εἶναι αὐτό!- «Καὶ θα ἐλέγξεις, καὶ θα ἐπιπλήξεις, ἀλλὰ καὶ θα παρακαλέσῃς». Αὐτὸ δὲν εἶναι κατηγορία. Ὁ δὲ Ἱερὸς Χρυσόστομος σημειώνει πάνω σ' αὐτό, το ἐξῆς. Σας το λέγω σὲ μετάφραση: «Δεν πρέπει νὰ εἰρωνεύεσαι αὐτὸν που φταίει, οὔτε νὰ προσβάλλῃς, ἀλλὰ νὰ νουθετεῖς. Οὔτε νὰ κατηγορεῖς, ἀλλὰ νὰ συμβουλεύῃς. Οὔτε ἄπονα νὰ ἐπιτίθεσαι, ἀλλὰ φιλόστοργα νὰ διορθώνῃς. Θα πῇς: "Τι λοιπόν; Ἀν πορνεύει ὁ ἄλλος δὲν θα τοῦ το πῶ ὅτι εἶναι κακὸ πρᾶγμα ἡ πορνεία, οὔτε αὐτὸν που ἀσελγαίνει, δὲν θα τον διορθώσω;". Ναι, θα τον διορθώσῃς, ἀλλὰ ὄχι σαν ἐχθρὸς που ζητᾷ νὰ καταδικάσῃ, ἀλλὰ σαν γιὰτρός που δίνει φάρμακα γιὰ θεραπεία. Εξάλλου, δὲν εἶπε ὁ Χριστὸς: "Μὴ σταματῇς αὐτὸν που ἀμαρτάνει", ἀλλὰ "Νὰ μὴν τον κρίνῃς, δηλαδὴ νὰ μὴ γίνῃς πικρὸς δικαστὴς καὶ τιμητὴς"».

Πολύ, ἀγαπητοί μου, θα βοηθηθούμε, ἀν μπορούσαμε νὰ μελετήσουμε μερικές πτυχές αὐτοῦ το φοβεροῦ πάθους - γιὰτὶ πρόκειται περὶ πάθους- που λέγεται κατάκρισις. Καὶ πρῶτα πρῶτα, ὅταν ἀκούμε καὶ δεχόμεθα τὶς κατηγορίες ἐναντίον τρίτων - κι εἶναι τόσο γλυκὸ πρᾶγμα τὸ κουτσομπολιό, εἶναι πιο γλυκὸ καὶ ἀπὸ τὸ μέλι... Ἀγαπάμε υπερβολικά πολὺ νὰ κατηγοροῦμε· αἰσθανόμεθα ἡδονήν, εὐχαρίστηση νὰ κατηγοροῦμε, γι' αὐτὸ καὶ

είναι δυσθεράπευτον πάθος· όπως ακριβώς τα πάθη τα οποία δημιουργούν μία ηδύτητα, μία γλυκύτητα εις τον άνθρωπο, δυσκολεύεται να τα αποχωριστεί. Και το κουτσομπολιό, η κατηγορία είναι κάτι που είναι πολύ γλυκό στον άνθρωπο. Αγαπά να συναντηθεί με έναν άνθρωπο άλλον και να αρχίζει να κατηγορεί έναν τρίτον. Λοιπόν. Εάν υποτεθεί ότι εμείς ακούμε κάποιον που κατηγορεί, αγαπητοί μου, είμεθα συνένοχοί του· διότι εκείνος βάζει τη φωτιά της κατηγορίας και εμείς βάζουμε την εύφλεκτη ύλη της κατηγορίας. Γι' αυτό και ο Ψαλμωδός συνιστά και λέγει: *«Τὸν καταλαλοῦντα λάθρα τὸν πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδίωκον»*. *«Εκείνον, ο οποίος»*, λέει, *«"λάθρα", με τρόπο, με τέχνη, υποβολιμαία, μπορεί να κατηγορεί τον πλησίον του, αυτόν»*, λέγει, *«τον έδιωχνα, του 'λεγα να φύγει»*.

Δεύτερον. Πώς θα μπορέσουμε να αποφύγουμε εκείνους οι οποίοι κατηγορούν; Σε μια συντροφιά βρεθούμε μπροστά σε κατηγορούς, που κατηγορούν τρίτους; Απόντας; Λέγει ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος τα εξής: *«Ποτέ μην ντραπείς εκείνον που κατηγορεί. Πες του: "Παύσε, αδελφέ μου. Εγώ καθημερινά είμαι χειρότερος από εκείνον που κατηγορείς. Και συνεπώς, πώς θα μπορέσω να τον κατηγορήσω;"*. Έτσι, με το ίδιο φάρμακο, έχεις διπλή την ενέργεια. Προφυλάττεις τον εαυτόν σου και θεραπεύεις αυτόν που κατηγορεί. Του δίνεις ένα μάθημα ότι δεν πρέπει να κατηγορεί».

Τρίτον. Όταν, ακόμη, κάποιος πεθάνει, και μάλιστα πεθάνει στην αμαρτία, ούτε τότε πρέπει να τον κατηγορήσουμε, διότι την μεν αμαρτία μπορούμε να την είδαμε, την ώρα που πέθαινε ο άνθρωπος αυτός, έστω και να του 'μεινε ένα δευτερόλεπτο, προσέξτε με, ένα δευτερόλεπτο να του έμεινε, πού ξέρουμε αν ο άνθρωπος αυτός δεν είχε μία τυχόν μετάνοια, την οποία αναμφισβητήτως δεν βλέπουμε; Την αμαρτία την βλέπουμε, αλλά την μετάνοιά του δεν την βλέπουμε. Θα 'ταν δε τραγικό για μας, όταν κάποτε εμείς βρεθούμε εις την κόλασιν, και εκείνος τον οποίον κατηγορούσαμε ως αμαρτωλόν, τελικά βρεθεί εις την Βασιλείαν του Θεού.

Γι' αυτό και σημειώνει ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος: *«Μηδὲ τοῖς σοῖς ὀφθαλμοῖς ὁρῶν, κατάκρινε. Πολλάκις γὰρ καὶ αὐτοὶ πεπλάνηνται (Ἰούτε με τα μάτια σου αν δεις,*

μην κατηγορήσεις. Διότι πολλές φορές, πολλές φορές και τα μάτια είναι εκείνα τα οποία πλανώνται)».

Τέταρτον. Ο Κύριος μάς είπε: *«Εν ᾧ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε (·Με το κρίμα που κρίνετε, θα κριθείτε)»*. Δηλαδή πράγματι, προσέξτε εδώ, εκείνα που κατηγορούμε, σ' αυτά και πέφτομε· είτε αυτά είναι ψυχικά, είτε αυτά είναι σωματικά. Αν κατηγορήσα κάποιον ότι έχει ένα κουσούρι, σε λίγο το αποκτάω εγώ. Αν κατηγορήσα κάποιον για μία του αμαρτία, σε λίγο πέφτω εγώ εις αυτήν την αμαρτία. Κατά Θεία δικαιοσύνη. Προσέξτε, αγαπητοί μου. Αυτό που κατηγορήσα, το 'παθα. Θα έχετε πείρα πάνω στο θέμα αυτό. Ο καθένας σας θα το γνωρίζει το θέμα αυτό. Ό,τι κατηγορήσα, το έπαθα. Κι αν κατηγορήσουμε μεγάλα πράγματα, τότε μήπως κινδυνεύουμε να πάθουμε και τα μεγάλα πράγματα; Γι' αυτό, να φοβηθούμε.

Πέμπτον - εδώ θέλω να προσέξετε κάτι. Ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος μάς λέγει ότι υπάρχει μία σχέση μεταξύ κατακρίσεως και αγνείας. Τι σχέση υπάρχει; Δηλαδή, συγκεκριμένα: Δεν μπορείς να μείνεις αγνός άνθρωπος -αγνός από σαρκικής πλευράς- διότι θα σε κυκλώσουν πειρασμοί και θα πέσεις. Θα πέσεις με πτώση μεγάλη. Δεν μπορείς να μείνεις αγνός, εάν κατηγορείς. Εδώ τώρα είναι το πρόβλημα. Τι σχέση έχει η αγνότητα με την κατάκρισιν; Ακούστε τι σχέση έχει. *«Εκείνος που κατηγορεί»*, λέγει ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος, *«αυτός ανεβάζει τον εαυτό του πιο πάνω από τον αδελφό του»*. Κατηγορώ τον άλλον ότι εγώ δεν είμαι όμοιος με αυτόν, εγώ αυτό το πράγμα δεν το κάνω. Όταν, όμως, κατηγορώ τον αδελφό μου, τότε δείχνω μία υπερηφάνεια. Διότι κατεβάζω τον άλλον για να ανεβώ εγώ. Και επειδή *«ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσεται»*, δηλαδή κλωτσάει τον υπερήφανο άνθρωπο, αίρεται η Χάρις και η βοήθεια. Είναι δε γνωστό ότι χωρίς την Χάρη του Θεού και χωρίς την βοήθεια του Θεού, η αγνότης είναι τελείως αδύνατη. Δεν μπορώ να μείνω αγνός, εάν αγαπητοί μου, κατακρίνω ή υπερηφανεύομαι. Χωρίς την Χάρη του Θεού, την οποία έχω ανάγκη, δεν μπορώ να μείνω αγνός.

Θα σας θυμίσω κάτι. Χωρίς να κατακρίνει κανείς, δείτε τη σχέση υπερηφανείας. Γιατί η κατάκρισις είναι υπερηφάνεια. Υπερηφανείας και αγνότητος. Έχεις εγκράτεια. Και

πέρασαν αρκετές μέρες. Και λες: *«Για στάσου. Πολλές μέρες έχω εγκράτεια»*. Μέσα σου γεννήθηκε η υπερηφάνεια. Την επομένη, χαλάει η εγκράτειά σου. Την έχασες την εγκράτειά σου. Γιατί την έχασες την εγκράτεια; Διότι υπερηφανεύτηκες. Εδώ είναι το πάρα πολύ σπουδαίο, αγαπητοί μου, ότι βλέπει κανείς να υπάρχει σχέσις αγνότητος και κατακρίσεως. Γι' αυτό λέγει ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος -που σας είπα θα σας το πω πιο κάτω-: *«Καταλαλιὰ ἀγνείας ἀφανισμός»*. *«Τι είναι η καταλαλιά; Αφανίζει, πραγματικά, την αγνότητα»*.

Έκτον. Συνήθως κατηγορούν αυτοί που πράττουν τα ίδια με εκείνους που κατηγορούν, νομίζοντας ότι με αυτή τους την συμπεριφορά θα κρύψουν τις δικές τους τις πτώσεις, δημιουργώντας ένα άλλοθι· ότι *«Μην προσέξετε εμένα, προσέξτε εκείνον, ο οποίος κάνει αυτά και αυτά»*. Βεβαίως και εγώ κάνω τα ίδια εκείνα τα οποία εγώ κατηγορώ στον άλλον. Είναι εκείνο που λέγει ένα ρητόν: *«Εξ ιδίων κρίνω τὰ ἀλλότρια»*. Δηλαδή *«κρίνω τα ξένα με βάση τα δικά μου, τον εαυτό μου βλέπω και κρίνω τα ξένα»*. Γι' αυτό λέγει ο Κύριος: *«Τί βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς»*. *«Τι βλέπεις»*, λέει, *«το καρφί στο μάτι του αδελφού σου; Ολόκληρο δοκάρι στο δικό σου το μάτι, δεν το βλέπεις!»*. Αυτό ας το προσέξουμε, αγαπητοί μου. Πολλές φορές, άμα δούμε ανθρώπους και κατηγορούν, υπάρχει πολλή πιθανότητα ότι εκείνα που κατηγορούν, αυτοί τα πράττουν. Εκείνος ο οποίος είναι ταπεινός άνθρωπος, ποτέ δεν κατηγορεί τον άλλον τι κάνει. Μα ποτέ!

Έβδομον. Η κατηγορία μπορεί να είναι και σαν λογισμός. Μπορεί ουδέποτε να εκφέρω με το στόμα μου την κατηγορία, αλλά να την σκέφτομαι, όμως, την κατηγορία. Κι αυτό θυμίζει τον Φαρισαίο της παραβολής, ο οποίος, λέγει, κατηγορούσε τον τελώνην - πώς τον κατηγορούσε; Ενδιάθετα. Από μέσα του. Δεν εφώναζε να πει: *«Να, αυτός, κόσμε, τρέξε να δεις, ένας αμαρτωλός εδώ που προσεύχεται, ο τελώνης!»*. Όχι, το λέει στην προσευχή του. *«Δεν είμαι»*, λέει, *«σαν κι αυτόν εκεί τον τελώνη»*. Τον κατηγορεί ενδιάθετως· από μέσα του. Βλέπετε, λοιπόν, ότι κατηγορία δεν είναι μόνο ό,τι θα πούμε με τα χείλη μας. Κατηγορία είναι και αυτό που θα πούμε με την σκέψη μας.

Όγδοον. Οι δαίμονες μάς βάζουν, λέγει ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος, ή να αμαρτήσουμε, ή να κρίνουμε εκείνους οι οποίοι αμαρτάνουν. Ή έτσι, λοιπόν, ή έτσι, οι δαίμονες μάς πιάνουν και μας ρίχνουν στην αμαρτία.

Αγαπητοί μου, όλοι μιλάμε εναντίον της κατακρίσεως και, όπως σας είπα προηγουμένως, όλοι την αγαπάμε. Όλοι αγαπάμε την κατάκριση, το κοτσομπολιό. Πρέπει, ωστόσο, να απαλλαγούμε. Ο άνθρωπος δεν μπορεί ποτέ να νιώσει στον εαυτό του χαρά και γέμισμα ψυχής, αν κατηγορεί. Έχετε προσέξει, όταν κατηγορείτε ή γελάτε πολύ, γέλια άπρεπα, και μέινετε μόνοι σας -αν υποτεθεί ότι υπάρχει κάποιο βάθος στην ψυχή- θα αντιληφθείτε ότι υπάρχει ένα κενό μέσα εις την ψυχήν. Άδεια η ψυχή. Γιατί; Γιατί έφυγε το Πνεύμα του Θεού. Πώς έφυγε; Με τα άπρεπα γέλια -δεν είναι θέμα μου τα γέλια, απλώς το λέγω τώρα έτσι, εν παρόδω- και την κατάκρισιν. Το Πνεύμα του Θεού φεύγει. Και αισθανόμεθα άδειο, κενό τον εαυτό μας.

Ωστόσο, σας είπα, πρέπει να απαλλαγούμε. Αφού την κατηγορία την γεννά το μίσος ή ο φθόνος, τότε, θα λέγαμε, πρέπει να μάθουμε να αγαπάμε. Αν δεν μάθουμε να αγαπάμε, δεν μπορούμε να κόψουμε την κατηγορία.

Δεύτερον. Η κατηγορία γεννιέται με τη σύγκριση του εαυτού μας με τον άλλον. Συγκρίνω πάντα τον εαυτό μου με τον άλλον και τον κατηγορώ. Δεν θα συγκρίνω ποτέ τον εαυτό μου με τους άλλους ανθρώπους, αλλά θα έχω αυτογνωσία, θα έχω ταπείνωση, θα έχω το κατά Θεόν πένθος. Γράφει ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος κάτι πολύ ωραίο: «*Κι αν ακόμη*», λέει, «*ζήσει κανείς εκατό χρόνια, δεν του αρκούν για να πενθήσει τον εαυτό του, ούτε να τον γνωρίσει. Ούτε ακόμη αρκούν τα εκατό χρόνια, κι αν ακόμη δει τα δάκρυά του να σχηματίζουν έναν Ιορδάνη ποταμό!*». Δεν μας φτάνουν... Γι'αυτό μην πούμε: «*Αργότερα θα διορθωθώ*». «*Επεσημηνάμην πένθος*», λέγει ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος, «*καὶ οὐχ εὖρον ἐν αὐτῷ ἶχνος καταλαλιᾶς ἢ κατακρίσεως* (:Επεσήμανα το κατά Θεόν πένθος στον εαυτό μου και δεν βρήκα ίχνος από καταλαλιά ή κατάκριση)».

Και τέλος, η μνήμη του θανάτου. «*Μέμνησο τὰ ἔσχατά σου*», λέγει η Παλαιά Διαθήκη, «*καὶ οὐχ ἁμαρτήσεις εἰς τὸν αἰῶνα* (:Θυμήσου πως θα πεθάνεις και δεν θα αμαρτήσεις

ποτέ)». Μια εικόνα του αδεκάστου Κριτού μπροστά μας είναι σημαντική· που μας δείχνει ότι θα μας κρίνει ο Χριστός. Κι αυτό μας βοηθάει.

Αγαπητοί μου. Κάποτε τόλμησε η Μαριάμ, η αδελφή του Μωυσέως, να τον κατηγορήσει. Γιατί λέτε; -ζήλεψε- «Μπα», λέει, «μόνο αυτός προφήτης, θα 'μαστε και εμείς προφῆτες». Και τι βρήκε; Βρήκε να τον κατηγορήσει ότι είχε Αιθιόπισσα γυναίκα. Και τον κατηγορεί: «Γιατί», λέει, «να πάει να πάρει Αιθιόπισσα γυναίκα και να μην πάρει μια δική μας;». Και τότε έπεσε βαρύ το χέρι του Θεού, αγαπητοί μου, καλεί τα τρία αδέρφια, τον Μωυσή, τον Ααρών και την Μαριάμ, και πέφτει λέπρα επάνω στην Μαριάμ. Και τότε προσευχήθηκε ο Μωυσής και παρεκάλεσε τον Θεό να την απαλλάξει και την απήλλαξε ύστερα από οκτώ ημέρες. Αγαπητοί μου, έπεσε λέπρα επάνω στην Μαριάμ.

Ας προσέξουμε, αγαπητοί. Ας προσέξουμε. Έχουμε πολύ αγώνα να καταβάλουμε για να νικήσουμε την κατάκριση και έχουμε και πολλή προσευχή. Γι' αυτό και ο άγιος Εφραίμ ο Σύρος σημειώνει και λέγει: «Ναί, Κύριε Βασιλεῦ, δώρησαί μοι τοῦ ὁρᾶν τά ἐμά πταίσματα καί μή κατακρίνειν τόν ἀδελφόν μου». Και το Πνεῦμα το Ἅγιον επιγραμματικά μας λέγει στο βιβλίο των «Παροιμιῶν»: «Μὴ ἀγάπα καταλαλεῖν».

ΠΡΟΣ ΔΟΞΑΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΡΙΑΔΙΚΟΥ ΘΕΟΥ

**και με απροσμέτρητη ευγνωμοσύνη στον πνευματικό μας καθοδηγητή
μακαριστό γέροντα Αθανάσιο Μυτιληναίο,**

απομαγνητοφώνηση και επιμέλεια της ομιλίας:

Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος

ΠΗΓΕΣ:

- https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/xairetismoι/xairetismoι_026.mp3

